

نقش سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۱۰ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۱۲/۰۵

بهمن اکبری^۱

آزاده فرگت^{۲*}

ساناز علی‌خواه^۳

ملیناز مجیدی^۴

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر تعیین نقش سرمایه اجتماعی و سرمایه روان‌شناختی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین بود. روش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و معادله پیش‌بین بود. جامعه آماری شامل همه زوجین مراجعه‌کننده به مراکز درمانی شهر رشت در دو ماهه پایانی سال ۱۳۹۶ به تعداد تقریبی ۳۰۰ نفر بود که از میان آنها ۱۶۵ نفر بر اساس جدول مورگان و با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های سرمایه روان‌شناختی لوتانز (۲۰۰۷)، سرمایه اجتماعی اونیکس و بولن (۲۰۰۰) و صمیمیت زناشویی تامپسون و والکر (۲۰۰۳) را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین نمره کل سرمایه اجتماعی و خرده‌مقیاس‌های مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی و تعاملات شغلی و بین نمره کل سرمایه روان‌شناختی و خرده‌مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای تشریح مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی و راه‌های افزایش آنها به منظور تحکیم صمیمیت زناشویی پیشنهاد می‌شود.

کلمات کلیدی: صمیمیت زناشویی، سرمایه اجتماعی، سرمایه روان‌شناختی

۱. دانشیار روان‌شناسی، گروه رشته روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۲. دانشجوی دکتری رشته روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

* نویسنده مسئول: forgetazadeh@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری رشته روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۴. کارشناس ارشد رشته روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

The role of social and psychological capital in predicting couples' marital intimacy

Bahman Akbari¹
Azadeh Forget*²
Sanaz Alikhah³
Melina Majidi⁴

Abstract

Introduction: The aim of this study was to determine the role of social and psychological capital in predicting couples' marital intimacy.

Method: The research method was descriptive correlational and predictive equation. The statistical population consisted of all the couples referring to the medical centers of Rasht in the last two months of 1396 in approximately 300 individuals, of which 165 were sampled according to the Morgan table and convenient sampling and completed the Lutanese Psychological Capital Inventory (2007), Oniks and Bullen Social Capital (2000), and Thompson & Walker's Marital Intimacy (2003). Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and stepwise regression.

Results: The results showed that between total score of social capital and subscales of participation in local community, social agency, feeling of security and trust, interactions with family and friends, tolerance of diversity, life value and occupational interactions and between total psychological score and self-efficacy subscales, hope, resiliency and optimism have a positive and significant relationship with couples' marital intimacy ($P < 0.05$).

Conclusion: According to the research results, exhibiting educational workshops is recommended for describing social and psychological capital components and their enhancement ways for consolidating marital intimacy.

Keywords: marital intimacy, social capital, psychological capital

1 . Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

2 . Ph.D. Student of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

* Corresponding Author: forgetazadeh@gmail.com

3 . Ph.D. Student of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

4 . Ma of Student of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

مقدمه

خانواده از ارکان عمده و نهادهای اصلی هر جامعه و یکی از طبیعی‌ترین گروه‌هایی است که می‌تواند نیازهای مادی، عاطفی، تکاملی و همچنین نیازهای معنوی انسان‌ها را برطرف نماید. این واحد اجتماعی مبدأ بروز عدالت انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط و تعاملات بین فردی است. اهمیت خانواده به اندازه‌های است که سلامت و بالندگی هر جامعه‌ای وابسته به سلامت و رشد خانواده‌های آن است. ازدواج به‌عنوان پدیده اجتماعی از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است و منبع بسیار مهمی از امنیت خاطر برای زنان و جایگاه مهمی برای احساس مسؤلیت بیشتر برای مردان است. بدیهی است این آرامش تنها در سایه تفاهم در روابط زناشویی و رضایت زوجها از زندگی خویش حاصل می‌شود. واقعیت این است که زوج‌هایی که در زندگی مشترک خود از میزان بالای سرمایه اجتماعی برخوردارند، رضایت‌مندی بالاتری را در زندگی مشترک خود تجربه می‌کنند. فنل عوامل تعهد به ازدواج، وفاداری به همسر، ارزش‌های اخلاقی مستحکم، در نظر گرفتن همسر به‌عنوان یک دوست، تعهد به وفاداری جنسی، تمایل داشتن به والد خوبی بودن، ایمان به خدا و تعهد معنوی، تمایل به خشنود نمودن و حمایت کردن همسر، همراهی کردن با همسر و تمایل به بخشودن و بخشوده شدن را مهمترین شاخص‌های سرمایه اجتماعی بین همسران می‌داند (رزن گراندن، مابرز و هاتی،^۱ ۲۰۱۰).

یکی از متغیرهایی که در صمیمیت زوجین نقش اساسی دارد، سرمایه اجتماعی است (کوردووا، جی و وارن،^۲ ۲۰۱۶؛ سونرو،^۳ ۲۰۱۷؛ تینگ‌چن و لی،^۴ ۲۰۱۷؛ قلی زاده و اسماعیلیان اردستانی، ۱۳۹۳؛ ایمان و همکاران، ۱۳۹۱). سرمایه اجتماعی، مجموعه‌ای از منابع و ذخایر ارزشمندی است که به‌صورت ذاتی و نهفته در ذات روابط اجتماعی گروه‌های نخستین، ثانوی و در سازمان اجتماعی جامعه (نهادهای رسمی و غیررسمی) وجود دارد. برخی از این ذخایر ارزشمند عبارتند از اعتماد، احترام، حفظ ارزش‌های اخلاقی، تعاون و همکاری، مسؤلیت‌پذیری، احساس امنیت، مشارکت اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی. این منابع برای افراد مختلف متفاوت هستند و می‌توانند امتیاز مهمی را برای توسعه سرمایه انسانی افراد ایجاد کنند. در واقع سرمایه اجتماعی چرخ‌های خانواده را روغن کاری می‌کند و به اعضای خانواده اجازه می‌دهد به سوی آرامش و سکون حرکت کنند. سرمایه اجتماعی از طریق افزایش دانش، شانس خانواده را برای بهره‌وری بیشتر از امکانات بالقوه موجود در جامعه بهبود می‌بخشد. در مجموع کارکردهای مثبت سرمایه اجتماعی را می‌توان به سه دسته کارکردهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تقسیم نمود. این کارکردها در بعد اجتماعی عبارتند از: آموزش و موفقیت تحصیلی، گسترش بهداشت و سلامت، کاهش مشکلات اجتماعی، گسترش

1. Rosen- Grandon, Myhers & Hattie
2. Cordova, Gee & Warren
3. Sonowro
4. TingChen & Li

اعتماد، بهبود کیفیت زندگی، موفقیت شغلی، مردم سالاری و کنترل اجتماعی. جامعه‌ای که سرمایه اجتماعی ندارد با مسائلی چون وجود انواع انحرافات و آسیب‌های اجتماعی از جمله جرم، جنایت، خودکشی، طلاق، فروپاشی خانواده، عقب ماندگی در توسعه اقتصادی، توسعه نیافتگی سیاسی، افت سرمایه انسانی و کاهش فرهنگ انسجام عمومی مواجه است. پژوهش‌های زیادی در حوزه‌های گوناگون نشان می‌دهد که گروه‌ها و جوامعی که از سطوح بالاتر سرمایه اجتماعی برخوردارند، از سطوح پایین‌تر آسیب‌های اجتماعی و یا میزان بالاتری از پیشرفت و توسعه برخوردار هستند.

در عین حال کلمن بر نقش خانواده به‌عنوان یکی از مهمترین منابع تولید سرمایه اجتماعی در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی تأکید می‌کند. او معتقد است که سرمایه اجتماعی منبعی است که در روابط خانوادگی و سازمان اجتماعی جامعه وجود دارد و برای رشد اجتماعی کودکان و جوانان ضروری است. در این راستا مدرسه و آموزش یکی از قویترین منابع تقویت سرمایه اجتماعی است که روابط، ارزش‌ها و اعتماد به‌عنوان شاخص‌های سرمایه اجتماعی در آن قرار می‌گیرند. زوجینی که در زندگی مشترک خود از میزان پایینی از سرمایه اجتماعی از جمله اعتماد، احترام، حفظ ارزش‌های اخلاقی، تعاون و همکاری، احساس امنیت، مسئولیت‌پذیری و مهارت‌های ارتباطی برخوردارند، میزان پایین تری از رضایت‌مندی را نیز در زندگی مشترک خود تجربه می‌کنند. نبودن این عوامل در زندگی مشترک باعث افزایش میزان طلاق، اعتیاد، خودکشی، جرم و بحث‌های خانوادگی، آسیب‌های اجتماعی، تعارضات و غیره می‌شود (قلی‌زاده و اسماعیلیان اردستانی، ۱۳۹۳). در این راستا، ایمان و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و رضایت‌مندی زناشویی پرداختند. نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه حاکی از آن بود که از یک طرف عواملی چون سن، تحصیلات، طول مدت ازدواج زنان و میزان سرمایه اجتماعی ۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته را پیش‌بینی می‌کنند. از طرف دیگر، همین متغیرها ۱۲ درصد رضایت‌مندی زناشویی در میان زنان را تبیین کردند. همچنین، قلی‌زاده و اسماعیلیان اردستانی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به نقش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت و صمیمیت زناشویی دانشجویان متأهل پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های مختلف سرمایه اجتماعی شامل اعتماد متقابل زوجین، احترام متقابل، تعاون، ارزش‌های اخلاقی، مسئولیت‌پذیری، احساس امنیت، مشارکت اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی با رضایت و صمیمیت زناشویی رابطه معنی‌داری دارند.

از دیگر متغیرهای مرتبط با صمیمیت زناشویی زوجین، سرمایه روان‌شناختی^۱ است (عرفانی اکبری، ۱۳۹۴؛ گل‌پرور، قاسمی و مصاحبی، ۱۳۹۳؛ پناهی و فاتحی‌زاده، ۱۳۹۳؛ کوردووا، جی و وارن^۲، ۲۰۱۶). درباره سرمایه روان‌شناختی می‌توان گفت که پژوهش‌های قبلی هر کدام از چهار مؤلفه تشکیل دهنده (خودکارآمدی، امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری)، سازه سرمایه روان‌شناختی را منفک از هم مورد بررسی قرار داده‌اند، این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد

1. Psychological capital
2. Cordova, Gee & Warren

معنا بخشیده، تلاش فرد برای تغییر موقعی تهای فشارزا را تداوم می‌دهد (ایرز و جودگ^۱، ۲۰۱۱). و او را برای ورود به صحنه عمل آماده نموده (جودگ و بونو^۲، ۲۰۱۲)، مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین می‌کند (بارکر، بالتز، یونگ، هوف، آلتمان^۳ و همکاران، ۲۰۱۳). در این میان، امید، یک حالت انگیزشی مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برای زندگی است. در امید، از یک سو انگیزه خواستن به اراده برای حرکت به سوی اهداف و از طرف دیگر بررسی راه‌های مناسب برای حصول اهداف نهفته است (بیلی و اشنايدر^۴، ۲۰۰۷). همچنین خودکارآمدی، قضاوت فرد در مورد توانایی‌هایش در مورد انجام یک عمل تعریف می‌شود (باندورا^۵، ۲۰۰۸). از سویی خوش‌بینی، به معنای داشتن انتظارات مثبت برای نتایج و پیامدها است و این پیامدها به‌عنوان عوامل ثابت، کلی و درونی در نظر گرفته می‌شوند (لوتانز و یوسف-مورگان^۶، ۲۰۱۷). تاب آوری نیز سازگاری مثبت در واکنش به شرایط ناگوار است. در واقع تاب آوری صرفاً مقاومت منفعل در برابر آسیب‌ها یا شرایط تهدید کننده نیست. بلکه فرد تاب آور، مشارکت کننده فعال و سازنده محیط پیرامونی خود است (والر^۷، ۲۰۱۴).

در مقابل مطالعات جدید مربوط به سرمایه روان‌شناختی این سازه‌ها را در ارتباط با یکدیگر می‌بینند و نقاط مشترک این متغیرها را در نظر می‌گیرند (لوتانز و یوسف-مورگان، ۲۰۱۷). به عبارت دیگر، سرمایه روان‌شناختی، یک سازه مرتبه بالاتر در نظر گرفته می‌شود، به این معنی که این چهار متغیر با هم ترکیب می‌شوند و یک کل هم‌افزایی را می‌سازند و انتظار می‌رود که کل سازه نسبت به تک‌تک متغیرهای تشکیل دهنده آن تأثیر بیشتری بر عملکرد داشته باشد. بنابراین سرمایه روان‌شناختی شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات تعریف می‌شود (لوتانز، ۲۰۱۷).

سرمایه روان‌شناختی یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت‌گرا است که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود (ماتی، اسکات-هالسل، کیم و کراوچیک^۸، ۲۰۱۷). سلیگمن (۲۰۰۰) معتقد است که سرمایه روان‌شناختی، جنبه‌های مثبت زندگی آدمی را در بر می‌گیرد. او معتقد است که سرمایه انسانی و اجتماعی آشکار بوده، به آسانی قابل مشاهده است و می‌توان آن را به سادگی اندازه‌گیری و کنترل کرد، در حالی که سرمایه روان‌شناختی، بیشتر بالقوه بوده و اندازه‌گیری و توسعه آن دشوار است. بنابراین سرمایه روان‌شناختی شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف

1. Erez & Judge
2. Bono
3. Parker, Baltes, Young, Huff & Altmann
4. Baily & Snyder
5. Bandura
6. Youssef-Morgan
7. Waller
8. Mathe, Scott-Halsell, Kim & Krawczyk

برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات تعریف می‌شود (به نقل از لوتانز و یوسف مورگان، ۲۰۱۷). در مجموع، سرمایه روان‌شناختی، سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته است که چهار مؤلفه ادراکی-شناختی یعنی خودکارآمدی، امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری را در بر می‌گیرد. این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، تلاش او را برای تغییر موقعیت‌های فشارزا تداوم می‌دهد و او را برای ورود به صحنه عمل آماده نموده و مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین می‌کند (دلو-روسو و استویکوا^۱، ۲۰۱۵).

پژوهش‌ها بر رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و صمیمیت زناشویی زوجین تأکید دارند. در این راستا، کوردووا، جی و وارن^۲ (۲۰۱۶) در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که خودکارآمدی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی با صمیمیت زناشویی رابطه داشته و قادر به پیش‌بینی معنادار تغییرات آن است. همچنین، گل‌پرور، قاسمی و مصاحبی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان الگوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی در رضایت از زندگی و رضایت زناشویی نشان دادند که امیدواری و جهت‌گیری به زندگی با رضایت از زندگی دارای رابطه مستقیم و خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری، جهت‌گیری به زندگی همراه با رضایت از زندگی با رضایت و صمیمیت زناشویی رابطه مستقیم و معنی‌دار دارند. نتایج پژوهش پناهی و فاتحی‌زاده (۱۳۹۳) نشان داد که سرمایه روان‌شناختی و کیفیت زندگی زناشویی رابطه معنی‌دار دارند. با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر به دنبال پاسخدهی به این مسئله اساسی است که آیا سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز درمانی شهر رشت نقش دارند؟

روش

این پژوهش بر اساس هدف از نوع کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات، تحقیقی توصیفی از نوع همبستگی و معادله پیش بین است. جامعه آماری این پژوهش شامل همه زوجین مراجعه‌کننده به مراکز درمانی شهر رشت در دو ماهه پایانی سال ۱۳۹۶ به تعداد تقریبی ۳۰۰ نفر بود که از میان آنها ۱۶۵ نفر با توجه به جدول مورگان و پیشینه پژوهش‌های مرتبط و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب و پرسشنامه‌های پژوهش را تکمیل کردند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل داشتن سواد خواندن و نوشتن، نداشتن سابقه بیماری‌های مزمن روان‌شناختی و عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی بود. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش به ترتیب عبارتند از:

- پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز^۳ (۲۰۰۷): این پرسشنامه از مقادیر استاندارد شده که به‌طور وسیعی برای ساختارهایی که امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی را می‌سنجد مورد

1. Dello Russo & Stoykova

2. Cordova, Gee & Warren

3. psychological capital Questionnaire (PCQ)

استفاده قرار گرفته است و قابلیت اعتبار و پایایی این خرده مقیاس‌ها نیز اثبات شده است. این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال است که هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه است و آزمودنی به هر گونه در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۶) پاسخ می‌دهد. برای به دست آوردن نمره کل سرمایه روان‌شناختی ابتدا نمره هر خرده مقیاس به صورت جداگانه به دست می‌آید و سپس مجموع آن‌ها به عنوان نمره کل سرمایه روان‌شناختی محسوب می‌شود. در پژوهش خسروشاهی و همکاران (۱۳۹۳) میزان پایایی و روایی آن به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۷۹ دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد.

- پرسشنامه سرمایه اجتماعی اونیکس و بولن^۱ (۲۰۰۰): این پرسشنامه شامل ۳۶ سؤال و برگرفته از سؤالات پرسشنامه‌های انجمن سرمایه اجتماعی آمریکا، سرمایه اجتماعی بانک جهانی و مؤسسه مطالعات خانوادگی استرالیا است که با هشت خرده‌مقیاس مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی یا پیش‌نگری و پیش‌قدمی در زمینه اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با همسایگان، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی، و تعاملات شغلی سرمایه اجتماعی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. سؤالات بر اساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (بسیار کم = ۱، کم = ۲، تا حدودی = ۳، زیاد = ۴ و بسیار زیاد = ۵) نمره‌گذاری می‌شوند. پایایی و روایی پرسشنامه با اجرا بر روی ۱۲۰۰ نفر در ۵ ایالت استرالیا محاسبه شد. نتایج نشان دهنده روایی و پایایی مطلوب برای استفاده پرسش‌نامه در سطح جامعه و خانواده بود. در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ به دست آمد.

- مقیاس صمیمیت زناشویی تامپسون و والکر^۲ (۲۰۰۳): این مقیاس ۱۷ سؤال دارد و برای سنجیدن میزان صمیمیت زوجین تنظیم شده است. دامنه نمرات هر سؤال بین ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) تغییر می‌کند که نمره بالاتر نشانه صمیمیت بیشتر است. ابوسعیدی (۱۳۹۴) برای تعیین روایی محتوایی، پرسشنامه را در اختیار ۱۵ استاد مشاوره و ۱۵ زن و شوهر قرار داد و روایی محتوایی آن تأیید شد. همچنین، ضریب کلی پایایی پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آورد. در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ به دست آمد.

یافته‌ها

شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ آمده است.

1. social capital Questionnaire (PSQ)
2. Intimacy spouse Questionnaire (ISQ)

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش (n=۱۶۵)

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشی‌دگی
مشارکت در جامعه محلی	۱۸/۰۸۵	۶/۸۳۹	۰/۵۴۴	-۰/۳۲۹
عاملیت اجتماعی	۲۴/۲۷۳	۴/۱۹۵	-۰/۴۷۶	۰/۲۴۶
احساس امنیت و اعتماد	۱۲/۹۸۲	۳/۴۸۴	-۰/۷۸۶	-۰/۱۴۷
تعاملات با همسایگان	۱۲/۶۲۴	۳/۹۹۰	۰/۴۳۵	-۰/۷۳۴
تعاملات با خانواده و دوستان	۱۰/۴۰۰	۲/۸۳۲	-۰/۰۹۱	-۱/۰۸۳
تحمل تنوع	۵/۶۶۷	۱/۸۴۹	۰/۴۲۵	-۰/۲۴۱
ارزش زندگی	۶/۳۵۸	۱/۰۹۳	۰/۳۴۰	-۰/۴۲۹
تعاملات شغلی	۱۰/۸۸۵	۲/۳۸۵	-۰/۱۷۰	-۰/۲۱۱
نمره کل سرمایه اجتماعی	۱۰۲/۲۷۳	۱۷/۲۰۹	۰/۲۲۸	-۰/۵۶۲
خودکارآمدی	۳۰/۰۰۶	۳/۴۶۸	-۰/۲۳۴	-۰/۱۶۴
امیدواری	۲۴/۵۲۱	۵/۱۸۵	۰/۰۰۴	-۰/۳۱۶
تاب‌آوری	۲۴/۸۳۰	۳/۷۶۰	-۰/۱۹۱	-۰/۲۷۶
خوشبینی	۲۵/۹۲۷	۲/۵۶۰	-۰/۳۸۴	-۰/۳۹۴
نمره کل سرمایه روان‌شناختی	۱۰۵/۲۸۵	۹/۸۲۰	-۰/۱۹۸	-۰/۵۶۴
صمیمیت زناشویی	۹۹/۴۱۲	۲۶/۹۲۲	-۱/۷۱۶	۱/۸۰۹

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، مقادیر چولگی و کشی‌دگی بین +۲ تا -۲ بیانگر این مطلب است که توزیع متغیرهای پژوهش در بین آزمودنی‌ها نرمال است. با توجه به نرمال بودن توزیع متغیرها در بین آزمودنی‌ها، برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از آمار پارامتریک استفاده می‌شود.

برای بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با صمیمیت زناشویی آزمودنی‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی سرمایه اجتماعی با صمیمیت زناشویی زوجین (n=۱۶۵)

متغیر	r	p
مشارکت در جامعه محلی	۰/۲۰۱***	۰/۰۱۰
عاملیت اجتماعی	۰/۱۷۸*	۰/۰۳۲
احساس امنیت و اعتماد	۰/۲۲۵***	۰/۰۰۴
تعاملات با همسایگان	-۰/۱۳۵	۰/۰۸۴
تعاملات با خانواده و دوستان	۰/۳۸۸***	۰/۰۰۱
تحمل تنوع	۰/۳۶۳***	۰/۰۰۱
ارزش زندگی	۰/۳۳۴***	۰/۰۰۱
تعاملات شغلی	۰/۱۹۶***	۰/۰۰۹
نمره کل سرمایه اجتماعی	۰/۳۱۴***	۰/۰۰۱

0.05 ≤ *p 0.01 ≤ **p

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، بین نمره کل سرمایه اجتماعی و خرده مقیاس‌های مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی و تعاملات شغلی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P < 0/05$). در حالی که بین، خرده مقیاس تعاملات با همسایگان با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه معناداری مشاهده نشد ($P > 0/05$). به عبارت دیگر، زوجینی که از سطوح سرمایه اجتماعی، مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی و تعاملات شغلی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند.

برای بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی با صمیمیت زناشویی آزمودنیهای پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. ضرایب همبستگی سرمایه روان‌شناختی با صمیمیت زناشویی زوجین ($n = 165$)

صمیمیت زناشویی		متغیر
p	r	
./001	0/481**	خودکارآمدی
./001	0/266**	امیدواری
./001	0/272**	تاب‌آوری
./001	0/259**	خوشبینی
./001	0/422**	نمره کل سرمایه روان‌شناختی

$0.05 \leq p \leq 0.01$ **

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، بین نمره کل سرمایه روان‌شناختی و خرده مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد ($P < 0/01$). به عبارت دیگر، زوجینی که از سطوح سرمایه روان‌شناختی، خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند.

به منظور بررسی مفروضه استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بینی شده توسط معادله رگرسیون) از آزمون دوربین-واتسون و به منظور بررسی وجود یا عدم وجود همخطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین از ضریب عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد که با توجه به مقدار آزمون دوربین-واتسون (۲/۳۶۲) در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد که نشان می‌دهد مفروضه استقلال خطاها وجود دارد. همچنین ضریب عامل تورم واریانس (VIF) برای همه متغیرها زیر ۱۰ است که نشان دهنده عدم وجود همخطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین است. با توجه به مطالب بالا مجوز استفاده از تحلیل رگرسیون وجود دارد که نتایج مربوط به آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. خلاصه مدل رگرسیون، تحلیل واریانس و مشخصه آماری صمیمیت زناشویی زوجین بر

اساس سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی

گام	مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	P	R	R2	$\Delta R2$
۱	رگرسیون باقیمانده	۲۷۵۳۴/۵۸۳	۱	۲۷۵۳۴/۵۸۳	۴۹/۱۴۲	۰/۰۰۱	۰/۴۸۱	۰/۲۲۲	۰/۲۲۷
۲	رگرسیون باقیمانده	۲۸۴۳۶/۳۷۸	۲	۱۹۲۱۸/۱۸۹	۳۸/۷۱۰	۰/۰۰۱	۰/۵۶۹	۰/۳۲۳	۰/۳۱۵
۳	رگرسیون باقیمانده	۴۷۷۶۰/۰۰۵	۳	۱۵۹۲۰/۰۰۲	۳۶/۰۴۷	۰/۰۰۱	۰/۶۳۴	۰/۴۰۲	۰/۳۹۱
۴	رگرسیون باقیمانده	۶۰۲۶۰/۱۰۸	۴	۱۵۰۹۰/۰۲۷	۴۱/۲۶۹	۰/۰۰۱	۰/۷۱۳	۰/۵۰۸	۰/۴۹۶
۵	رگرسیون باقیمانده	۵۸۵۰۳/۸۶۸	۵	۳۶۵/۶۴۹	۴۰/۱۶۸	۰/۰۰۱	۰/۷۴۷	۰/۵۵۸	۰/۵۴۴
۶	رگرسیون باقیمانده	۶۶۳۴۲/۳۱۴	۶	۳۳۰/۳۲۵	۳۷/۱۳۵	۰/۰۰۱	۰/۷۶۵	۰/۵۸۵	۰/۵۶۹
۷	رگرسیون باقیمانده	۶۹۵۴۶/۶۲۸	۷	۳۱۲/۱۳۵	۳۴/۳۱۳	۰/۰۰۱	۰/۷۷۸	۰/۶۰۵	۰/۵۸۷
۸	رگرسیون باقیمانده	۷۱۸۸۰/۱۷۶	۸	۲۹۹/۲۶۰	۳۲/۳۴۳	۰/۰۰۱	۰/۷۹۰	۰/۶۲۴	۰/۶۰۵
	باقیمانده	۴۴۷۰۹/۰۷۸	۱۵۶	۲۸۶/۵۹۷					

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد در گام پایانی هشت متغیر توانستند به‌طور تفکیکی تغییرات صمیمیت زناشویی زوجین را پیش‌بینی کنند. که در این میان به سهم خودکارآمدی ۲۳ درصد، ارزش زندگی ۹ درصد، خوش‌بینی ۸ درصد، تعاملات با خانواده و دوستان ۱۱ درصد، تعاملات شغلی ۵ درصد، مشارکت در جامعه محلی ۲ درصد، تحمل تنوع ۲ درصد، و عاملیت اجتماعی ۲ درصد است. در مجموع این متغیرها قادرند ۶۲ درصد از میزان تغییرات متغیر ملاک را پیش‌بینی کنند ($R^2=0/624$). همچنین، میزان F مشاهده شده برای متغیرهای پیش‌بین در سطح $0/001$ معنادار است. این یافته نشان می‌دهد که این هشت متغیر قادر به پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین هستند. در جدول ۵ نیز ضرایب رگرسیون استاندارد نشده و استاندارد شده و بررسی معناداری این ضرایب گزارش شده است.

جدول ۵. ضرایب رگرسیون گام به گام صمیمیت زناشویی زوجین روی متغیرهای پیش‌بین

P	t	β	خطای استاندارد b	B	شاخص‌ها	متغیرها
۰/۰۲۱	۲/۳۳۴		۱۶/۸۵۲	۳۹/۳۳۹		عدد ثابت (a)
۰/۰۰۱	۸/۵۹۱	-۰/۵۱۲	-۰/۴۶۲	۳/۹۷۱		خودکارآمدی
۰/۰۰۱	۷/۱۳۰	-۰/۴۱۳	۱/۴۲۶	۱۰/۱۷۱		ارزش زندگی
۰/۰۰۱	۶/۶۷۳	-۰/۴۶۴	-۰/۷۳۱	۴/۸۸۰		خوشبینی
۰/۰۰۱	۷/۳۴۸	-۰/۴۲۶	-۰/۵۵۱	۴/۰۵۰		تعاملات با خانواده و دوستان
۰/۰۰۱	۵/۶۴۲	-۰/۳۳۷	-۰/۶۷۵	۳/۸۰۶		تعاملات شغلی
۰/۰۰۱	۳/۴۰۸	-۰/۲۰۱	-۰/۲۳۲	-۰/۷۹۲		مشارکت در جامعه محلی
۰/۰۰۱	۳/۷۵۲	-۰/۲۴۶	-۰/۹۵۶	۳/۵۸۶		تحمل تنوع
۰/۰۰۵	۲/۸۱۷	-۰/۲۰۹	-۰/۴۷۶	۱/۳۴۰		عاملیت اجتماعی

با توجه به نتایج جدول ۵، اثر خودکارآمدی، ارزش زندگی، خوش‌بینی، تعاملات با خانواده و دوستان، تعاملات شغلی، مشارکت در جامعه محلی، تحمل تنوع، عاملیت اجتماعی به ترتیب $\beta = ۰/۲۹۰$ ، $\beta = ۰/۲۴۶$ ، $\beta = ۰/۲۰۱$ ، $\beta = ۰/۳۳۷$ ، $\beta = ۰/۴۲۶$ و $\beta = ۰/۴۶۴$ ، $\beta = ۰/۴۱۳$ ، $\beta = ۰/۵۱۲$ است که خودکارآمدی، ارزش زندگی، خوش‌بینی، تعاملات با خانواده و دوستان، تعاملات شغلی، مشارکت در جامعه محلی، تحمل تنوع، عاملیت اجتماعی به صورت مثبت صمیمیت زناشویی زوجین را پیش‌بینی می‌کنند، یعنی با افزایش میزان خودکارآمدی، ارزش زندگی، خوش‌بینی، تعاملات با خانواده و دوستان، تعاملات شغلی، مشارکت در جامعه محلی، تحمل تنوع، عاملیت اجتماعی، سطوح صمیمیت زناشویی زوجین مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر رشت افزایش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد که بین نمره کل سرمایه اجتماعی و خرده‌مقیاس‌های مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی و تعاملات شغلی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. درحالی که بین خرده‌مقیاس تعاملات با همسایگان با صمیمیت زناشویی زوجین مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر رشت رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. به عبارت دیگر، زوجینی که از سطوح سرمایه اجتماعی، مشارکت در جامعه محلی، عاملیت اجتماعی، احساس امنیت و اعتماد، تعاملات با خانواده و دوستان، تحمل تنوع، ارزش زندگی و تعاملات شغلی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌های قلی‌زاده و اسماعیلیان اردستانی (۱۳۹۳)؛ ایمان و همکاران (۱۳۹۱)؛ کوردووا، جی و وارن (۲۰۱۶)؛ سونرو (۲۰۱۷)؛ تینگ‌چن و لی (۲۰۱۷) همسو است.

در این راستا، قلی‌زاده و اسماعیلیان اردستانی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به نقش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی دانشجویان متأهل پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های مختلف سرمایه اجتماعی شامل اعتماد متقابل زوجین، احترام متقابل، تعاون، ارزش‌های اخلاقی، مسئولیت‌پذیری، احساس امنیت، مشارکت اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی بر رضایت

زناشویی تأثیر معنی داری دارند. همچنین، ایمان و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و رضایتمندی زناشویی پرداختند. نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه نیز حاکی از آن بود که از یک طرف عواملی چون سن، تحصیلات، طول مدت ازدواج زنان و میزان سرمایه اجتماعی توانستند ۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته را پیش بینی کنند. از طرف دیگر همین متغیرها ۱۲ درصد رضایتمندی زناشویی زوجین را تبیین کردند.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که سرمایه روان‌شناختی یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت‌گرایی است که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود (ماتی، اسکات-هالسل، کیم و کراوچیک، ۲۰۱۷). سلینگمن (۲۰۰۰) معتقد است که سرمایه روان‌شناختی، جنبه‌های مثبت زندگی آدمی را در بر می‌گیرد. او معتقد است که سرمایه انسانی و اجتماعی آشکار بوده، به آسانی قابل مشاهده است و می‌توان آن را به سادگی اندازه‌گیری و کنترل کرد. در حالی که سرمایه روان‌شناختی، بیشتر بالقوه بوده، اندازه‌گیری و توسعه آن دشوار است. بنابراین سرمایه روان‌شناختی شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات تعریف می‌شود (لوتانز و یوسف مورگان، ۲۰۱۷). در مجموع، سرمایه روان‌شناختی سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته است که چهار مؤلفه ادراکی - شناختی یعنی خودکارآمدی، امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری را در بر می‌گیرد. این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، به تلاش او برای تغییر موقعیت‌های فشارزا تداوم می‌دهد و او را برای ورود به صحنه عمل آماده نموده و مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین می‌کند (دلو - روسو و استویکوا، ۲۰۱۵). در واقع سرمایه اجتماعی چرخ‌های خانواده را روغن کاری می‌کند و به اعضای خانواده اجازه می‌دهد به سوی آرامش و سکون حرکت کنند، آرامشی که سرمایه اجتماعی برای زوجین به ارمغان می‌آورد به شکل مطلوبی باعث افزایش صمیمیت زناشویی زوجین می‌گردد. زوجینی که از سطوح سرمایه اجتماعی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند.

همچنین، نتایج نشان داد که بین نمره کل روان‌شناختی و خرده مقیاس‌های خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی با صمیمیت زناشویی زوجین رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. به عبارت دیگر، زوجینی که از سطوح سرمایه روان‌شناختی، خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌های عرفانی اکبری (۱۳۹۴)؛ گل‌پرور، قاسمی و مصاحبی (۱۳۹۳)؛ پناهی و فاتحی‌زاده (۱۳۹۳)؛ و کوردووا، جی و وارن (۲۰۱۶) همسو است. در این راستا، کوردووا، جی و وارن (۲۰۱۶) در پژوهش خود دریافتند که خودکارآمدی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی با صمیمیت زناشویی رابطه دارد و قادر به پیش‌بینی معنی‌دار تغییرات آن است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت سرمایه روان‌شناختی یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت‌گرای است که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود (ماتی، اسکات-هالسل، کیم و کراوچیک، ۲۰۱۷). تمامی این ویژگی‌های مثبت دید زوجین را نسبت به یکدیگر، محیط اطراف و رویدادهایی که در زندگی آنها روی می‌دهد را مطلوب کرده و تداوم روابط مطلوب بین زوجین زمینه‌ساز صمیمیت و تحکیم آن را فراهم می‌کنند. ارتباط مطلوب باعث گسترش روابط صمیمانه بین زوجین می‌شود. ارتباط به زوجها اجازه می‌دهد که در یک سطح عملی باهم بحث کنند، به حل مشکلات بپردازند و اطلاعات مهم را مبادله کنند. زوج‌هایی که نمی‌توانند اختلاف‌ها را به توافق تبدیل کنند، اغلب در چرخه نیازهای ناتمامی که سال‌ها تکرار شده است گیر می‌کنند. اما وقتی زوجها دارای خطوط ارتباطی باز باشند، از یکدیگر به‌عنوان یک پشتیبان برای حل مشکلات استفاده می‌کنند (لانگ و یانگ، ۲۰۱۱؛ ترجمه نظری، ۱۳۹۲). زوجینی که به واسطه داشتن سرمایه روان‌شناختی ارتباطات مطلوب‌تری با یکدیگر دارند به‌طور فزاینده‌ای دارای روابط صمیمانه هستند. زوجینی که از سطوح سرمایه روان‌شناختی بالاتری برخوردارند، صمیمیت زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند.

به علاوه، نتایج نشان داد که در گام پایانی هشت متغیر توانستند به‌طور تفکیکی تغییرات صمیمیت زناشویی زوجین را پیش‌بینی کنند که در این میان سهم خودکارآمدی ۲۳ درصد، ارزش زندگی ۹ درصد، خوش‌بینی ۸ درصد، تعاملات با خانواده و دوستان ۱۱ درصد، تعاملات شغلی ۵ درصد، مشارکت در جامعه محلی ۲ درصد، تحمل تنوع ۲ درصد، و عاملیت اجتماعی ۲ درصد بود. در مجموع این متغیرها توانستند ۶۲ درصد از میزان تغییرات متغیر ملاک را پیش‌بینی کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌های قلی‌زاده و اسماعیلیان اردستانی (۱۳۹۳)، کوردووا، جی و وارن (۲۰۱۶)، سونرو (۲۰۱۷)، عرفانی اکبری (۱۳۹۴)، گل‌پرور، قاسمی و مصاحبی (۱۳۹۳) و پناهی و فاتحی‌زاده (۱۳۹۳) همسو است. پناهی و فاتحی‌زاده (۱۳۹۳) در پژوهش خود دریافتند که بین مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی و کیفیت زندگی زناشویی رابطه وجود دارد و همچنین، مولفه خودکارآمدی و تاب‌آوری پیش‌بینی‌کننده کیفیت زندگی زناشویی هستند. گل‌پرور، قاسمی و مصاحبی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «الگوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی در رضایت از زندگی و رضایت زناشویی در همسران ایثارگران شهرکرد» نشان دادند که امیدواری و جهت‌گیری به زندگی با رضایت از زندگی دارای رابطه مستقیم و خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری، جهت‌گیری به زندگی همراه با رضایت از زندگی با رضایت زناشویی رابطه مستقیم و معنی‌دار دارند. همچنین نتایج نشان داد که رضایت از زندگی متغیر واسطه‌ای پاره‌ای در رابطه امیدواری و جهت‌گیری به زندگی با رضایت زناشویی است. به عبارت دیگر امیدواری و جهت‌گیری به زندگی بخشی از اثرات خود را به رضایت زناشویی از طریق رضایت از زندگی انجام می‌دهند. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد از طریق مجموعه‌ای از شبکه‌های مرئی و نامرئی با هم ارزش‌های مشترک اجتماعی را خلق می‌کنند که این

ارزش را می‌توان به‌عنوان سرمایه در نظر گرفت. این ارزش‌های مشترک اجتماعی را می‌توان با هنجارهایی نظیر اعتماد و مشارکت اجتماعی سنجید. جامعه‌ای که از سرمایه اجتماعی بالا برخوردار باشد، افزایش اعتماد و مشارکت اجتماعی را به دنبال خواهد داشت. و افزایش این ابعاد باعث بهبود روابط اجتماعی و اعتماد بین افراد خواهد شد. بنابراین مشارکت اجتماعی با اطرافیان همواره حس نزدیکی و اعتماد را در افراد گسترش داده که این حالت به زندگی شخصی و روابط زوجین نیز گسترش پیدا می‌کند. حس امنیت، نزدیکی و اعتماد حاکم بر روابط زوجین به صمیمیت بیشتر بین آنها منتهی می‌شود. از سوی دیگر، بهبود و تقویت هر یک از مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی می‌تواند بر کیفیت روابط فرد با دیگران تأثیرات سازنده‌ای داشته باشد. این امر در محیط خانواده به ویژه زوجین می‌تواند نمود بیشتری داشته باشد. به عبارت دیگر، تقویت سرمایه روان‌شناختی و ارتقای روزافزون آن، می‌تواند تحمل سختی‌ها و ناملازمات زندگی فردی، به ویژه زناشویی را برای افراد میسر نموده و آنان را در حرکت به سوی رابطه‌ای موفق و همراه با صمیمیت یاری رساند. بر این اساس، منطقی به نظر می‌رسد که صمیمیت زناشویی زوجین بر اساس مولفه‌های سرمایه اجتماعی و سرمایه روان‌شناختی آنها قابل پیش‌بینی باشد. پیشنهاد می‌شود در صورت امکان در تحقیقات آینده سن، وضعیت اجتماعی-اقتصادی و طول مدت ازدواج زوجین کنترل شود. همچنین پیشنهاد می‌شود روانشناسان و مشاوران مراکز مشاوره وابسته به سازمان‌های مختلف به جهت افزایش صمیمیت زناشویی زوجین به مبحث سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی آنها توجه ویژه داشته و در قالب جلسات مشاوره و کارگاه‌های گروهی به تشریح مولفه‌های سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی و راه‌های افزایش آنها به منظور تحکیم صمیمیت زناشویی بپردازند.

منابع

- ابراهیم پور، مجید. (۱۳۹۲). بررسی تحلیلی و مقایسه‌ای رابطه اندیشه تلاش‌مداری و رضامندی زوجیت والدین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی با محبوبیت اجتماعی و سلامت روان فرزندان. پایان‌نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی
- اکبری، مریم؛ افتخارزاده، طیبیه؛ و خداکریم، سهیلا. (۱۳۹۶). رابطه تاب‌آوری با موفقیت تحصیلی در دانشجویان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. فصلنامه بهداشت در عرصه، ۵ (۳)، ۴۰-۴۷.
- ایمان، محمدتقی؛ یادعلی جمالویی، زهرا؛ زهری، محسن. (۱۳۹۱). بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و رضایتمندی زناشویی. فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد شوشتر، ۶ (۱۷)، ۸۴-۹۶.
- بهادری خسروشاهی، جعفر؛ هاشمی نصرت آباد، تورج؛ باباپور خیرالدین، جلیل. (۱۳۹۳). رابطه سرمایه روان‌شناختی با سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه تبریز مجله تخصصی پژوهش و سلامت مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت گناباد، ۲ (۱)، ۱۴۵-۱۵۳.

- پناهی، احسان؛ فاتحی زاده، مریم السادات. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی و کیفیت زندگی زناشویی در بین زوجین شهر اصفهان. زن و جامعه (جامعه‌شناسی زنان)، ۱۵(۱)، ۱۳۹-۱۵۵.
- تقی زاده، حسین. (۱۳۹۲). بررسی مقایسه‌ای حمایت اجتماعی دریافت شده، حمایت اجتماعی ادراک شده، خودکارآمدی و سلامت روان دانش‌آموزان تیزهوش و دانش‌آموزان با هوش متوسط. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- زارع، مژگان؛ رضایی، آذرمیدخت. (۱۳۹۵). نقش میانجی تنظیم شناختی هیجان در رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی زوجین شاغل فرهنگی شهر مرودشت. ۷(۲۴)، ۹۱-۱۰۲.
- زارعی متین، حسن؛ محمدیان، بهزاد. (۱۳۹۵). مدیریت سرمایه اجتماعی. تهران: انتشارات کتاب مهربان.
- شعاع کاظمی، مهرانگیز؛ و مومنی جاوید، مهرآور. (۱۳۹۱). بررسی مقایسه‌ای خودکارآمدی و میزان توانمندی زنان مبتلا به سرطان پستان و سالم. فصلنامه بیماری‌های پستان ایران، ۵(۱)، ۴۵-۵۳.
- صدوقی، مجید؛ مهرزاد، ولی اله؛ محمدصالحی، زهرا. (۱۳۹۵). رابطه سرمایه روان‌شناختی و کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان پستان. مجله علوم پزشکی رازی، ۲۴(۱۵۶)، ۱۱۸-۱۱۲.
- عرب، علی؛ و زرابادی پور، منیر. (۱۳۹۶). بررسی مقایسه‌ای جهت‌گیری زندگی (خوش‌بینی و بدبینی) و احساس خودکفتری (خودکم‌بینی) بر شادکامی معلمان زن و مرد آموزش و پرورش شهرستان ایرانشهر. فصلنامه علمی تخصصی روان‌شناسی، علوم اجتماعی و علوم تربیتی، ۱(۱)، ۳۹-۳۱.
- علیخان گرگانی، روح‌الله؛ و مرادی، حسین. (۱۳۹۲). مقدمه‌ای بر سرمایه اجتماعی (مفاهیم و کاربردها). تهران: انتشارات آذرخش.
- علینی، محمد. (۱۳۹۱). سرمایه اجتماعی در آموزه‌های اسلامی. قم: انتشارات بوستان کتاب قم.
- عیسی زاده، آمنه. (۱۳۹۵). نقش پیش‌بینی‌کننده راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در رضایت زناشویی و فرسودگی شغلی پرستاران زن. ۲۹(۱۰۲)، ۳۱-۲۲.
- فروهر، محمد؛ ملکی، شیوا؛ روزبهنی، رحیم؛ و خبازیان، بیتا. (۱۳۹۲). رفتار سازمانی و پژوهش سازمانی مثبت‌گرا: رویکردهایی نوین به مدیریت و رهبری. همایش ملی حسابداری و مدیریت شیراز.
- فوکویاما، فرانسیس؛ پورتس، آلهاندرو؛ افه، کلاوس؛ پانتام، رابرت؛ کلمن، جیمزسمیوئل؛ بوردیو، پیر؛ ولکاک، مایکل.
- فیلد، جان. (۱۳۹۲). سرمایه اجتماعی. غلامرضا غفاری و حسین رضائی. تهران: انتشارات کویر.
- قلی زاده، آذر؛ و اسماعیلیان اردستانی، زهره. (۱۳۹۳). نقش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی دانشجویان متأهل. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۱۵(۲)، ۳۷-۴۶.
- گل‌پرور، محسن؛ قاسمی، مریم؛ و مصاحبی، محمدرضا. (۱۳۹۳). الگوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی در رضایت از زندگی و رضایت زناشویی در همسران ایثارگران شه‌رکرد. مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان، ۱(۱۲)، ۱۴۰-۱۱۹.

- لوتانز، فرد؛ بروس، جی آوولی؛ و یوسف، کرولین ام. (۱۳۹۲). سرمایه روان‌شناختی سازمان: تحولی در مزیت رقابتی سرمایه انسانی. ترجمه عبدالرسول جمشیدیان و محمد فروهر. تهران: انتشارات آبیژ.
- منصوری، زهرا؛ موسوی نصب، سیدمحمدحسین؛ و شمس‌الدینی، لطیفه. (۱۳۹۳). بررسی نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در رابطه بین ویژگی‌های شخصیت با نگرش به بزهکاری. مجله اصول بهداشت روانی، ۱۷ (۲)، ۱۰۳-۱۱۰.
- نعمت‌اللهی، زهرا؛ فرج‌الهی، امیرحمزه؛ میرجلیلی، محمدحسین؛ مومنی فرد، حسین. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه اجتماعی (اعتماد، انسجام و مشارکت اجتماعی) دانشجویان دانشگاه افسری امام علی علیه السلام. فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت نظامی، ۱۳ (۵۰)، ۱۷۵-۲۰۲.
- نوری تیرتاشی، ابراهیم؛ کاظمی، نرجس. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر روایت درمانی بر تمایل به بخشودگی در زنان. مجله روان‌شناسی بالین، ۴ (۲)، ۷۸-۷۱.
- Abdel-Khalek, A. M. (2008). Religiosity, health and well-being among Kuwaiti personnel. *Psychol. Rep*, 102, 181-184.
- Ahmadi, K., Azad-Marzabadi, E., Nabipoor Ashrafi, M.S. (2008). The Influence of Religiosity on Marital Satisfaction. *Journal of Social Sciences*, 4 (2), 103-110.
- Ahola, K., Hakanen, J. (2017). Job strain, burnout and depressive symptoms: A prospective study among dentists. *Journal of Affective Disorders*.
- Ake, S. G., & Horn, G. S. (2004). The influence of religious orientation and coping on the psychological distress of Christian domestic victims. *Journal of Religion & Abuse*, 5(2), 5-28.
- Allemand, M., Amberg, I., Zimprich, D., and Fincham, F. D. (2007). The role of trait forgiveness and relationship satisfaction in episodic forgiveness. *Journal of Social and Clinical psychology*, 26(2), 199-217.
- Avey, B. (2016). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 13, 2- 20.
- Backus, L. N. (2009). Establishing links between desecration, forgiveness and marital quality during pregnancy. Master of Arts Dissertation, Graduate College of Bowling Green State University.
- Baily, T. C., & Snyder, C. R. (2007). Satisfaction with life and hope: a look at age and marital status. *Psychol Rec*, 57(2), 233-240.
- Bandura, A. (2008). An agentic perspective on positive psychology. In Lopez SJ, ed. *Positive psychology: Exploring the best in people*. Westport, CT: Greenwood Publishing Co,pany. pp:167-196.
- Birch, C. D., Stewart, S. H., Zack, M. (2006). Emotion and motive effects on drug-related cognition. *Handbook of implicit cognition and addiction*. 1nd ed. London: Sage Publications, 267-80.

- Brusseta, X., & Christoph, T. (2017). Supply chain capabilities, risks, and resilience. *International Journal of Production Economics*, 184, 59–68.
- Dello Russo, S., & Stoykova, P. Psychological capital intervention (PCI): A replication and extension. *Human Resource Dev Q*, 26 (3), 329–347.
- Duncan GD. (2008). The relationship between trait forgiveness and marital adjustment in Heterosexual individuals [pH Dissertation]. Capella University. 27-45.
- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4), 132-137.
- Ellis, A. (1980). Psychotherapy and atheistic values: "A response to A.E. Bergin's Psychotherapy and religious values". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 48, 635-639.
- Ellis, A. (1989). *Rational-Emotive couples therapy*. New York: Pergamon Press.
- Erez, A., Judge, T. (2011). Relationship of core selfevaluations to Goal Setting, Motivation, and Performance. *J Appl Psychol*, 86(6), 1270-1279.
- Eun Kim, H., Hee Yeo, J. (2017). Impact of Sexual Attitude and Marital Intimacy on Sexual Satisfaction in Pregnant Couples: An Application of the Actor-Partner Interdependence Model. *Korean Journal of Women Health Nursing* , 23 (3), 201-209.
- Fieses, B. H., & T. J., Tomcho. (2001). Finding in religious practices: The relation between religious holiday rituals and marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 15, 597-609.
- Fincham ,F .D & steven , R. H. (2004). Forgiveness and conflict Recolon in marriage , *Journal of family psychology*, 18, 72-81.
- Fincham F, Beach S. (2002). foraiveness in marriage: Implications for psychological aanation and constructive communication. *Personal relationship*. (9), 239-257.
- Fincham, F. D., Hall, J., & Beach, S. R. (2006). Forgiveness in marriage: Current status and future directions. *Family Relations Journal*, 55, 415-427.
- French, D. P. (2015). Self-efficacy and health. In: Wright JD, editor. *International encyclopedia of the social & behavioral sciences*. 2nd ed. Oxford: Elsevier.
- Goldman B. (2010). Gender role orientation and the role of empathy in interventions promoting the development of interpersonal forgiveness [Dissertation]. Iowa State University Ames, Iowa. p. 1-5.
- Gordon, K. C., Hughes, F. M., Tomich , N. D., Dixon, L. J., Litzinger, S. C. (2009). Widening Sphers of impact :The role of Forgiveness in Martial and Family Functining , *Journal of family psychology*, 23(1), 1-13.
- Groom, B. (2000). Religiosity and subjective wellbeing. *Psychother. Psychosom. Med. Psychol*, 50, 187-192.
- Hackney, Ch. H., & Sanders, G. S. (2003). Religiosity and mental health: A metaanalysis of recent studies. *J for the seientific study of religion*, 42(1), 43-54.
- Henningsgaard.J.M. & Arnau, R.C. (2008). Relationships between religiosity, spirituality, and personality: A multivariate analysis. *Personality and Individual Differences*, 45,703-708.

- Herbert, M. (2013). An exploration of the relationships between psychological capital (hope, optimism, self-efficacy, resilience), occupational stress, burnout and employee engagement. Thesis Stellenbosch University.
- Holt, M. L., Devlin, J.M., Flamez, B., & Eckstein, D. (2009). Using the Holt Relationship Intimacy Questionnaire (HRIQ): What Intimacy Means to You and Your Partner. *The Family Journal*, 17(2), 146- 150.
- Hosseinkhanzadeh, A. A., niyazi, E. (2011). Investigate relationship between Religious orientation with public health and marital satisfaction among married students of university of Tehran. *Procedia social and Behavioral Sciences*, 15, 505 - 509.
- Jensen, S. M., & Luthans F. (2015). Relationship between entrepreneurs' psychological capital and their authentic leadership. *Journal of Managerial Issues*, 18, 2-18.
- Judge T, Bono J. (2012). Relationship of core selfevaluations traits - self-esteem, generalized selfefficacy, locus of control, and emotional stability - With job satisfaction and job performance: A meta-analysis. *J Appl Psychol* , 86, 80-92.
- Kamomoe, P. K., Pinto, H. & Selvam, S. (2017). The association between Christian religious commitment and marital satisfaction: A mixed method study among married individuals in Nairobi City County. *International Academic Journal of Social Sciences and Education*, 1(5), 58-74.
- King, M., Weich, S., Nazroo, J., & Blizzard, B. (2006). Religion, Mental health and ethnicity, Empiric- A nation survey of England. *Journal of mental health*, 15(2), 153-162.
- Klevnick L. (2008). An exploration of the relationship between mindfulness and forgiveness. [Dissertation]. Canada: university of Toronto. 45-49.
- Leach, M. M., & Lark, R. (2004). Dose spirituality adds to personality in the study of trait forgiveness? *Personality and Individual Differences*, 37(1), 147-156.
- Lisbona, A., Palaci, F., Salanova, M., & Frese, M. (2018). The effects of work engagement and self-efficacy on personal initiative and performance. *Psicothema*, 30 (1), 89-96.
- Luthans, F. (2012). Psychological capital: Implications for HRD, retrospective analysis, and future directions. *Human Resource Development Quarterly*, 23 (1), 1-8.
- Luthans, F. (2017). Leading and developing health and safety through collective psychological capital. In *Leading to Occupational Health and Safety*, ed. K Kelloway, K Nielsen, J Dim off. New York: Wiley. In press
- Luthans, F., & Avolio, B. J. (2014). Brief Summary of Psychological Capital and Introduction to the Special Issue. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 21 (2), 125-129.
- Luthans, F., & Youssef, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 339-366.
- Luthans, F., Youssef, C., Avolio, B. J. (2007). *Psychological Capital: investment and developing Positive Organizational Behavior*, California: Positive Organizational Behavior. SAGE Publications. p:9-24.

- Madathil, J; Benshoff, J. (2008). Importance of Marital Characteristics and Marital Satisfaction: A Comparison of Asian Indians in Arranged Marriages and Americans in Marriages of Choice. *The Family Journal*, 15(3), 112-125.
- Magyar, G. M. (2001). Violating the sacred: An initial study of desecration in romantic relationship among college students and its implications for mental and physical health. Master dissertation, Bowling Green State University.
- Mathe, K., Scott-Halsell, S., Kim, S., & Krawczyk, M. (2017). Psychological capital in the quick service restaurant industry: A study of unit-level performance. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 41 (7), 823-845.
- McCullough, M. E., Fincham, F. D., Tsang, J. (2003). Forgiveness, forbearance, and time: The temporal unfolding of transgression-related interpersonal motivations. *J Personal and Social Psychology*, 84(3), 540-557.
- McCullough, M., Bellah, C. Kilpatrick, S.H., & Johnson, J. (2001). Vengefulness: Relationships with forgiveness, Rumination, well-being, and the big five, *PSPB*, 27 (5), 601-610.
- Miller, A. J., & Worthington, E. L. (2010). Sex differences in forgiveness and mental health in recently married couples. *The Journal of Positive Psychology*, 5(1), 12-23.
- Miller, Pj; Caughlin, Jp; Huson, TL. (2010). Trait expressiveness and marital satisfaction: the role of idealization processes. *Journal of Marriage and Family*, 65(4), 978-995.
- Mukolwe, S. W. (2012). Raising future parents. Nairobi: Tyndale House Publisher.
- Olson, J. R., Marshall, J. P., Goddard, H. W., & Schramm, D. G. (2016). Variations in Predictors of Marital Satisfaction Across More Religious and Less Religious Regions of the United States, 37(12), 1241-1253.
- Orlandi, F. S., Pepino, B. G., Pavarini, D. S., Dos Santos, D. A., Mendiondo, M. S. Z. (2012). The evaluation of the level of hope of elderly chronic kidney disease patients undergoing hemodialysis. *Revista Escola de Enfermagem*, 46 (4), 900-905.
- Parker, C., Baltes, B., Young, S., Huff, J., Altmann, R., Lacost, H., & Roberts, J. (2013). Relationships between psychological climate perceptions and work outcomes: a meta-analytic review. *J Organ Behav*, 24, 416-389.
- Pashs, H., Basirat, Z., Esmailzadeh, S., Faramarzi, M., Adibrad, H. (2017). Marital Intimacy and Predictive Factors Among Infertile Women in Northern Iran. *J Clin Diagn Res*. 11(5): QC13–QC17.
- Putwain, D., Symes, W., Connors, L., Douglas-Osborn, E. (2012). Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety, Stress and Coping*, 25 (3), 349-358.
- Rippentrop, A. E., Altmaier, E. M., Chen, J., Found, E. M., & Keffalo, V. J. (2005). The relationship between religion- spirituality and physical health, mental health, and pain in a chronic pain population. *International association for the study of pain*, 116, 311-321.
- Roberts, L. J. (2000). Fire an ice in marital communication: Hostile and distancing behaviors as predictors of marital distress. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 693-707.

- Rosen- Grandon, J. R., Myers, J. E. & Hattie , J. A. (2004). The Relationship between marital (characteristic , marital interaction process , and marital satisfaction). *Journal of Counseling and Developmental*, 2, 1-58.
- Rosen- Grandon, J.R; Myhers, J.E; Hattie, J.A. (2010). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes and marital satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 2(1), 58-68.
- Sal, I., Papp, I., & Perczel, F. D. (2012). Possibilities of behavioral therapy in diabetes mellitus and obesity. *ORV Hetil*, 153 (11), 410-417.
- Santilli, S., Nota, L., Cristina Ginevra, M., Soresi, S. (2014). Career adaptability, hope and life satisfaction in workers with intellectual disability. *Journal of Vocational Behavior*, 85, 67-74.
- Scioli, A., Ricci, M., Nyugen, T., Scioli, E. R. (2011). Hope: Its nature and measurement. *Psychology of Religion and Spirituality*, 3 (2), 78.
- Snelgrove, J., Pikhart, H. (2010). A multilevel analysis of social capital and self-rated health: evidence from the British household panel survey. *Journal of health Politics, Policy and Law*, 689-694.
- Snyder, C. R. (2012). Hope and academic success in college. *Journal of educational psychology*, 97, 820-826.
- Snyder, C. R., Lopez, S. J. (2011). *Positive psychology: the scientific and practical explorations of human strengths*. New York: sage publication Inc.
- TingChen, H., Li, X. (2017). The contribution of mobile social media to social capital and psychological well-being: Examining the role of communicative use, friending and self-disclosure. *Computers in Human Behavior*, 75, 958-965.
- Waller, M. A. (2014). Resilience in ecosystemic context: Evolution of the concept. *Am J Orthopsychiatry*, 71, 290-297.
- Weaver, A. J., Samford, V. J. Morgan, D. B. Larson, H. G. Koenig and K. J. Flannely. (2002). A systematic review of research on religion in six primary marriage and family journals: 1995- 1999 *The American Journal of family therapy*, 30, 293-309.
- Whitley, B.E. & Kite, M.E. (2010). *The Psychology of prejudice and discrimination*, Belmont, CA Wadsworth.
- Worthington, E. L. (2005). Initial questions about the art and science of forgiving. In E. L. Worthington (Ed). *Handbook of forgiveness*. New York, Routledge.
- Youssef, C. M., & Luthans, F. (2010). An integrated model of psychological capital in the workplace. *Oxford handbook of positive psychology and work*, 277-288.